

PERSBERICHT

Noordkaap presenteert van 26 t/m 28 februari 2010 en op verschillende data in maart 2010 de groepstentoonstelling **Schwarzwald** in en rondom het Energiehuis, Noordendijk 148, Dordrecht

Gasturator: **Arno Coenen**

Kunstenaars: Abner Preis (VS), Alexander Krone (DK), CHAOMETRIC, Arno Coenen, Dragan Striskovic (Kroatië), Gwen Stok, Hans van Bentem, Iris Roskam, Luuk Bode, Marinus de Ruiter, Martin C. de Waal, Martijn F. Overweel, Michael Markwick (VS)

Vrijdag 26 februari, vanaf 19.00 uur: **Schwarzwald Opening Night**, met performances van operazangeres Martina Prins, Kid Goesting (electro/metal), Transformer Di Roboter (electro) en de metalbands Onheil (Dordrecht) en Signs of Darkness (Limburg). Met medewerking van Popcentrale Dordrecht.

*Welcome to the elder ruins again
The wind whispers beside the deep forest
Darkness will show us the way*

(Mayhem - De Mysteriis Dom Sathanas, 1994)

Schwarzwald is een 'gesamtkunstwerk' in de vorm van een duister woud, waarin luid en duidelijk gestalte wordt gegeven aan de oerdriften van de mens door middel van schilderkunst, beeldhouwkunst, video, fotografie, collage, DIY, performance, verhalen, opera, electro en heavy metal.

In de Europese cultuur is het woud een beladen begrip; het staat symbool voor angst, gevaar, kracht en schoonheid tegelijk. Schrijver Elias Canetti koppelde in zijn boek *Massa en Macht* (1960) de romantisering van het woud aan de opkomst van het nationaalsocialisme. In de film *Antichrist* (2009) van Lars Von Trier ziet de hoofdpersoon het woud en daarmee de natuur vooral als een destructieve kracht.

Het is opvallend hoe in tijden van crisis teruggerepen wordt op natuursymboliek; in het Duitsland van de jaren dertig werd het woud gebruikt als aansprekend, universeel volkssymbool. In Nederland wordt op dit moment de zee/het water veelvuldig gebruikt als symbool dat het volk verbindt, niet alleen in films (*De Storm*) of muziek (*Bløf*), maar ook in de campagnes van de populistische politieke partijen PVV en TON.

Door de toe-eigening van symbolen voor propaganda krijgen deze symbolen een eenduidige betekenis, met als ongewenst effect dat ze 'verdacht' worden. De kunstenaars in de tentoonstelling Schwarzwald laten zien dat symboliek op allerlei tegenstrijdige manieren kan worden aangewend en ontkrachten daarmee de eenduidigheid waarmee een symbool, in dit geval het woud, beladen kan zijn.

De internationale kunstenaars die bijdragen aan Schwarzwald zijn gefascineerd door de Europese visie op het woud, maar zien het vooral ook als symbool voor onvoorspelbaarheid, veelvormigheid en creativiteit. Daarbij refereren ze aan verketterde kunstvormen als heavy metal, Noorse black metal, gothic art, tattoo art, Wagneriaanse opera, Oost-Europese volkskunst, decoratie, houtsnijwerk, kitsch, camp, sprookjes en kinderverhalen.

De ondertoon van de werken van Schwarzwald is niet zozeer moraliserend, maar ligt meer in de lijn van een horrorfilm; het effect is afwisselend angstaanjagend en lachwekkend, met de bedoeling de zintuigen op scherp te zetten.

Schwarzwald heeft de vorm van een festival; de nadruk ligt op het openingsweekend, waarin Noordkaap samenwerkt met Popcentrale Dordrecht en cultuurgebouw De Energiecentrale. Na dit weekend zullen naast de expositie incidentele evenementen plaatsvinden als filmvertoningen en performances.

Metal Heart III

Schwarzwald draagt de ondertitel Metal Heart III. Metal Heart I en II waren tentoonstellingen rond het thema heavy metal, die kunstenaar en curator Arno Coenen organiseerde in Planet Art en op de Kunstvlaaier van 2008 in de Westergasfabriek. Hierin toonde hij samen met geestverwante kunstenaars zijn fascinatie voor heavy metal, het culturele fenomeen dat vooral tot uiting komt in extreem harde en dynamische rockmuziek.

Coenen was in zijn pubertijd fan van heavy metal. Na zijn kunstopleiding bleek dat veel aspecten in deze stroming hem ook in artistiek opzicht interesseren. Heavy metal kan gezien worden als een

multidisciplinaire kunstvorm, waarin extreem luide muziek hand in hand gaat met slogan-achtige teksten en een krachtige beeldtaal. De overdrijving, uitvergroting, het grote gebaar, het uitdagende karakter en het shock-effect van heavy metal zijn aspecten die terugkomen in het werk van Coenen.

Bovendien zit het fenomeen heavy metal, net als postmoderne kunstvormen, vol tegenstrijdigheden die bijzonder interessant zijn vanuit conceptueel en artistiek oogpunt. Heavy metal klinkt extreem gewelddadig en asociaal, terwijl de sfeer onder fans zeer gemoedelijk is. Heavy metal is enerzijds voortgekomen uit de fancultuur, maar is anderzijds bijzonder commercieel georiënteerd. Heavy metal klinkt altijd herkenbaar, maar zit tegelijk vol invloeden uit allerlei culturen en muzikale stromingen (zie bijv. de film 'Heavy Metal in Baghdad' (2007), over de Irakese metalscene, of de documentaire 'Global Metal' (2008), die metalscenes over de hele wereld in beeld brengt).

Ook de beeldcultuur rondom heavy metal zit vol vreemde juxtaposities. De kleding van heavy metalbands (leer, spijkers, kettingen) lijkt op het eerste gezicht een uitdrukking van een ruige machocultuur. Veel fans en musici die deze kledingstijl hanteren lijken zich weinig bewust van de oorsprong. De kledingstijl komt voort uit de SM-homoscene, wat blijkt uit getuigenissen van Rob Halford, zanger van Judas Priest. Net als Halford hield de extreme Noorse metalzanger Gaahl zijn homoseksualiteit lang verborgen.

Noordkaap vindt het interessant om Metal Heart voort te zetten met een nieuw hoofdstuk om verschillende redenen. Net als heavy metal heeft de Dordtse volkscultuur een uitstraling die in eerste instantie afstotend en asociaal overkomt. Bij nadere kennismaking blijken de rituelen en omgangsvormen hun eigen traditie te hebben, die voortkomt uit de Dordtse geschiedenis als haven- en werkstad. Ook kent Dordrecht een zichtbare religieuze, kerkelijke traditie. De beeldtaal van heavy metal heeft sterk barokke aspecten en refereert niet zelden aan Bijbelse thematiek. De cultus rondom heavy metal heeft fanatieke, religieuze proporties waarbij fans volharden in hun 'geloof', ook in tijden dat hun stroming niet in de smaak van het grote publiek valt.

Heavy metal lijkt soms in een verdomhoekje lijkt te verkeren. Toch is het een constant aanwezige internationale cultuur met zijn eigen codes. Hiermee vertoont het overeenkomsten met hiphop, maar ook met actuele kunst. Net als kunstverzamelaars op biënnales en beurzen komen metalfans over de hele wereld samen op festivals. In Nederland speelt dit samenkomen zich vooral in de provincie af, met evenementen als Waldrock en de Zwarte Cross.

Noordkaap presenteert met Schwarzwald (Metal Heart III) een evenement dat toegankelijk is voor een divers publiek, van kunstliefhebbers tot metalfans, jeugd geïnteresseerd in subculturen en andere nieuwsgierigen.

Over Noordkaap

Het kunstenaarsinitiatief Noordkaap wordt gerund door beeldend kunstenaar Katja Diallo. Noordkaap zoekt vanuit de kunst aandacht voor actuele maatschappelijke vraagstukken op het gebied van het gebruik en de inrichting van de openbare ruimte in stedelijke omgevingen. Noordkaap zet deze doelstelling om in tijdelijke projectruimtes voor tentoonstellingen, artistiek onderzoek, acties op straat en bewerkstelligt op meerdere manieren aansluiting bij lokale en internationale ontwikkelingen binnen de hedendaagse kunst. De progressieve identiteit van Noordkaap is sterk beïnvloed door de vaak gedurfde wijze waar op het initiatief onverwachte publieksgroepen in contact brengt met internationale experimentele, hedendaagse kunstvormen. Noordkaap is brutaal, verleidelijk en kritisch.

Schwarzwald wordt mede mogelijk gemaakt door de **Gemeente Dordrecht**, **CBK Dordrecht** en de **Popcentrale**. Het jaarprogramma van Noordkaap wordt ondersteund door de **Mondriaan Stichting**.

Contactgegevens

Pers en communicatie:
Marinus de Ruiters
tel. 06-29100535
info@marinusderuiters.nl

Locatie:
Noordkaap/ Energiehuis: Noordendijk 148, ingang O
www.noordkaap.org
Postadres: Spuiplein 3, 3311 GS, Dordrecht,
info@noordkaap.org

Tentoonstelling geopend:
zaterdag 27/ zondag 28 februari 17.00 tot 21.00
zaterdag 6/ zondag 7 maart 17.00 tot 21.00
zaterdag 13/ zondag 14 maart 14.00 tot 21.00

website Schwarzwald: www.derschwarzwald.eu